

Afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om, at ændring af Det Danske Landdistriktsprogram, i forbindelse med overgangsåret 2021, ikke er omfattet af kravet om miljøvurdering

Baggrund

Det danske landdistriktsprogram udmønter, hvordan EU's midler til udvikling af landdistrikterne anvendes i Danmark for den indeværende programperiode, der løber fra 2014-2020.

Ved udgangen af 2020 var det hensigten, at det nuværende landdistriktsprogram skulle erstattes af en ny strategisk CAP-plan for perioden 2021-2027. Det er imidlertid endnu ikke lykkedes at opnå enighed om et nyt forordningsgrundlag for den kommende periode. Som konsekvens forlænges den indeværende programperiode med foreløbigt ét år (til og med 2021). Dette betyder også, at det nuværende landdistriktsprogram tilsvarende forlænges.¹

I 2020 planlægges derfor en ændring af landdistriktsprogrammet med virkning fra 2021. Ændringen skal i praksis anses som en forlængelse af det nuværende landdistriktsprogram. Forlængelsen indebærer overordnet set, at landdistriktsprogrammets nuværende udformning og indhold videreføres, samtidig med at der tilføres nye midler til programmet for 2021.²

Da der er tale om en forlængelse af det nuværende landdistriktsprogram, hvor der som konsekvens kun foretages mindre justeringer i programmets indhold, er der i screeningen blevet lagt vægt på at identificere eventuelle udsving i allokeringen af midler på tværs af programmet og til de enkelte støtteordninger i 2021, set i forhold til det gældende landdistriktsprogram. Større udsving har efterfølgende været genstand for en nærmere analyse, mhp. at fastslå eventuelle miljømæssige konsekvenser.

Oversigt: Forlængelse af landdistriktsprogrammet med effekt fra 2021:

1) Tilførsel af midler til programmet:

Tilskudsmidler i landdistriktsprogrammet er fordelt i henhold til en række forordningsfastlagte prioriteter, der søger at varetage forskellige hensyn³. Fx miljø- og klima, konkurrencedygtighed og landdistriktsudvikling. Fordelingen er dermed også udtryk for, hvordan den overordnede prioritering af tilskudsmidler er foretaget i landdistriktsprogrammet. For 2021 er den forholdsmæssige fordeling af tilskudsmidler stort set uændret, set i forhold til det gældende landdistriktsprogram for 2014-2020, idet der kun er udsving på 1-2 % for de enkelte prioriteter, mens prioriteter i relation til miljø, klima- og

¹ Overgangsforslaget er ikke endeligt vedtaget.

² Der foretages mindre justeringer af visse betingelser for en række støtteordninger. Justeringerne foretages primært som konsekvens af overgangsforslaget.

³ Artikel 5 - Europa-Parlamentets og Rådets Forordning 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne.

biodiversitet alle forøges. Samlet set vurderes fordelingen af tilskudsmidler i programmet derfor til at være uændret, set i forhold til det gældende program.⁴

2) Allokering af midler til støtteordninger:

For de individuelle støtteordninger i landdistriktsprogrammet kan der forekomme større udsving, hvilket potentielt kunne have en væsentlig indvirkning i relation til Miljølovens kriterier og formål. For at identificere eventuelle udsving, har Landbrugsstyrelsen valgt at sammenligne tilsagnsrammen for de enkelte støtteordninger i henholdsvis 2020 og 2021. På baggrund af denne analyse, har man identificeret en række konkrete støtteordninger som værende relevante i denne sammenhæng, herunder:

- **Økologisk Arealtilskud:**
Sammenlignet med 2020, er der i 2021 afsat ca. 69 mio. kr. færre til tildeling af nye tilsagn, der fra 2021 bliver 3-årige.
- **Pleje af græs-og naturarealer:**
Sammenlignet med 2020, er der i 2021 afsat 70 mio. kr. færre til tildeling af nye 5-årige tilsagn.
- **Minivådområder**
Sammenlignet med 2020, er der i 2021 afsat ca. 100 mio. kr. mere til tildeling af nye tilsagn.

For ordningerne Økologisk Arealtilskud og Pleje af græs og naturarealer skal det pointeres, at der generelt er variation i afsatte tilskudsmidler mellem årene grundet udsving i, hvor mange tilsagn, der udløber og dermed kan søge gentegning. For så vidt angår Pleje af græs og naturarealer skal de afsatte midler understøtte en videreførelse af det hidtidige areal, der har indgået under ordningen. For så vidt angår Økologisk Arealtilskud afspejler de færre tilskudsmidler i 2021 sammenlignet med 2020, at der omlægges fra en 5-årig til en 3-årig tilsagnsperiode. De afsatte midler skal understøtte en fortsat stigning i det økologiske areal.

Miljøvurderingsloven

Det følger af § 8, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsloven⁵, at der skal gennemføres en miljøvurdering, når en Myndighed udarbejder en plan eller et program, hvis planen eller programmet tilvejebringes inden for bl.a. landbrug, og fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2.

Det Danske Landdistriktsprogram er miljøvurderet i 2013, og der har været gennemført supplerende miljøvurderinger af ændringer i programmet i 2015 og 2016. Den foreslåede ændring af programmet i 2020 med effekt fra 2021 medfører en forlængelse af programmet, og der skal tages stilling til, om forlængelsen i sig selv skal miljøvurderes.

Myndigheden træffer efter miljøvurderingslovens § 10 afgørelse om, hvorvidt planen eller programmet efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, er omfattet af kravet om en miljøvurdering. Ved afgørelsen inddrager myndigheden de relevante kriterier fra lovens bilag 3.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at den påtænkte ændring af programmet med virkning fra 2021 alene har en begrænset betydning for det samlede program, og at der derfor skal gennemføres en vurdering af, om udkastet til ændringer kan få en væsentlig indvirkning på miljøet (screening), jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete Projekter (VVM).

Hvis det vurderes, at ændringen kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal der gennemføres en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Landbrugsstyrelsen har på denne baggrund udarbejdet et udkast til en screening af de foreslåede ændringer til landdistriktsprogrammet (bilag 1).

Afgørelse

Landbrugsstyrelsen vurderer, at den foreslåede forlængelse af programmet ikke på ny fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2, og at planen ikke af den grund er omfattet af kravet om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1.

Det vurderes desuden, at de pågældende ændringer ikke i sig selv vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder under hensyntagen til bevaringsmålsætningerne for disse, og derfor er ændringerne ikke omfattet af kravet om miljøvurdering efter lovens § 8, stk. 1, nr. 2.

Screeningen af, om de foreslåede ændringer er omfattet af kravet om miljøvurdering tager afsæt i de relevante kriterier i miljøvurderingslovens bilag 3. Hovedresultaterne fra denne screening fremgår af bilag 1 til denne afgørelse.

De af programændringens elementer som potentielt kunne forventes at medføre en væsentlig indvirkning på miljøet er allokering af midler til støtteordningerne økologisk arealtilskud, pleje af græs-og naturarealer og minivådområder. Resultaterne af screeningen af disse elementer gennemgås nedenfor. Resterende elementer i programændringen gennemgås ikke særskilt.

Allokering af midler til økologisk arealtilskud

For økologisk arealtilskud er der lagt vægt på, at faldet i tilskudsmidler skyldes, at ordningen overgår fra en femårig til en treårig tilsagnsperiode, hvorved der i 2021 skal afsættes færre midler til de forventede tilsagn. Således regner man fortsat med samme omfang af nye tilsagnsarealer og andel af gentegninger i 2021, som det var tilfældet i 2020. Den kortere tilsagnsperiode er en følge af EU's overgangsbestemmelser, der ikke giver mulighed for generelle 5-årige tilsagn under ordningen i overgangsperioden. Der lægges i denne sammenhæng vægt på, at en kortere tilsagnsperiode fra 2021 skal ses i lyset af overgangen til kommende periode, hvor der fortsat forventes mulighed for kompensation til økologiske landmænd. På denne baggrund vurderes det, at allokering af midler til økologisk arealtilskud i 2021 som følge af en kortere tilsagnsperiode, ikke vil få en væsentlig indvirkning på miljøet, set i forhold til det gældende program.

Allokering af midler til pleje af græs-og naturarealer

For støtteordningen vedr. pleje af græs-og naturarealer er der lagt vægt på, at faldet i tilskudsmidler mellem 2020 og 2021 skyldes, at der i 2021 forventes færre gentegninger end i 2020. Dette betyder helt konkret, at der er færre eksisterende tilsagn, som udløber i 2021. Således er der i 2021 afsat midler til minimum at bevare status-quo ift. arealer underlagt ordningen, uanset at der afsættes færre midler.⁶ På denne baggrund vurderes det, at allokering af midler til pleje af græs-og naturarealer i 2021 ikke vil få en væsentlig indvirkning på miljøet, set i forhold til det gældende program.

Allokering af midler til minivådområder

For minivådområdeordningen er der lagt vægt på, at ordningen har haft mindre effekt pr. anlagt projekt end først antaget. I Fødevarer-og landbrugspakken fra 2015 blev det således forudsat, at et minivådområde ville reducere 900 kg N pr. ha minivådområde pr. år. Seneste tal fra Aarhus Universitet viser dog, at

⁶ Baseret på data fra 2018. Data for 2019 og 2020 foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

effekten ligger væsentligt lavere. Herudover har etablering af minivådområder vist sig at være dyrere end først antaget. Stigningen i tilsagnspuljen til minivådområdeordningen i 2021 skal derfor ses i relation til disse erfaringer, hvorefter der er tilført yderligere midler mhp. at opnå større effekt af ordningen.⁷ På denne baggrund vurderes det, at allokeringen af ekstra midler til minivådområder ikke vil få en væsentlig positiv eller negativ indvirkning på miljøet set i forhold til det gældende program.

Endelig har Landbrugsstyrelsen lagt vægt på, at indholdet af det gældende landdistriktsprogram for 2014-2020 videreføres, hvorfor programmet fortsat er i tråd med den seneste miljøvurderede ændring af landdistriktsprogrammet.

Konklusion

Screeningen viser, at den planlagte forlængelse af landdistriktsprogrammet for 2021 ikke forventes at have en væsentlig indvirkning på miljøet. Der foretages derfor ikke en miljøvurdering af programændringen.

Høring af berørte myndigheder

I henhold til miljøvurderingslovens § 32 skal den myndighed, der er ansvarlig for tilvejebringelse af en plan eller et program, høre berørte myndigheder, før der træffes screeningsafgørelse om, hvorvidt der skal foretages en miljøvurdering.

De berørte myndigheder udgøres i denne sammenhæng af Miljø- og Fødevareministeriets departement, Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Landbrugsstyrelsen har gennemført en høring af disse myndigheder i perioden: 25. august til 8. september 2020. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Klagevejledning

Der kan klages over Landbrugsstyrelsens afgørelse om, at der ikke skal foretages en miljøvurdering (screeningsafgørelsen), for så vidt angår retlige spørgsmål inden 4 uger efter screeningsafgørelsens annoncering på Landbrugsstyrelsens hjemmeside og høringsportalen, jf. miljøvurderingslovens § 51, stk. 1.

Miljøvurderingslovens § 50 anfører Miljø- og Fødevareministeren og to andre grupper som klageberettigede: For det første er der tale om enhver, som har en retlig interesse i sagens udfald. Herudover udgøres klageberettigede af landsdækkende foreninger og organisationer, som har til formål at beskytte natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Klagen sendes til euogerhverv@lbst.dk. Landbrugsstyrelsen videresender klagen sammen med styrelsens kommentarer til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen, jf. miljøvurderingslovens § 48 stk. 3.

⁷ Minivådområdeordningen er tidligere blevet miljøvurderet: Miljø- og Fødevareministeriet, Landbrugsstyrelsen: Miljørapport over høring af bekendtgørelse om tilskud til etablering af konstruerede minivådområder, oktober 2018.

Bilag 1

SMV screening af forslag til ændring af det danske landdistriktsprogram ifm. overgangsåret 2021

I det følgende er der i henhold til kriterierne i Miljøvurderingslovens bilag 3 foretaget en vurdering af, hvilken sandsynlig indvirkning på miljøet, den planlagte ændring af Landdistriktsprogrammet, i forbindelse med overgangsåret 2021, kan antages at have.

1) Planerne og programmernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:

- *I hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler:*
Den planlagte ændring vedr. forlængelsen af det danske landdistriktsprogram og hermed tilførslen af yderligere finansiering til eksisterende ordninger, vil ikke få betydning for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser. Disse forhold reguleres fortsat af gældende lovgivning og ikke i regi af Landdistriktsprogrammet.
- *I hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer eller programmer, herunder også planer og programmer, som indgår i et hierarki:*
Landdistriktsprogrammet danner baggrund for efterfølgende national udmøntning (ved udstedelse af bekendtgørelser) for de enkelte tilskudsordninger.
- *Planen eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling:*
Den planlagte ændring vil ved den efterfølgende udmøntning fortsat bidrage til at miljøhensyn integreres for de pågældende tilskudsordninger.
- *Miljøproblemer af relevans for planen eller programmet:*
Den planlagte ændring betyder, at landdistriktsprogrammet fortsat vil bidrage med en positiv effekt inden for en række miljøparametre såsom biologisk mangfoldighed, flora og fauna, overfladevand, grundvand, kvælstofudvaskning, klimamæssig påvirkning samt ressourceforbrug.
- *Planen eller programmets relevans for gennemførelsen af anden miljølovgivning, der stammer fra en EU-retsakt (f.eks. planer og programmer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse):*
De planlagte ændringer viderefører eksisterende støtteordninger, der bidrager til opfyldelse af vandområdeplanerne og den danske implementering af vandrammedirektivet, Økologiforordningen samt EU's naturbeskyttelsesdirektiver i relation til Natura 2000.

2) Kendetegn ved indvirkningen og det område, som kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:

- *Indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet:*

De positive miljøeffekter, fastslået i den seneste miljøvurdering af det danske landdistriktsprogram foretaget i 2013, forventes ikke at ændre karakter, hvad angår sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet. Dette skyldes, at der alene er tale om en videreførelse af allerede planlagte og eksisterende støtteordninger.

- *Indvirkningens kumulative karakter:*
Da der alene foreslås justeringer af planlagte og eksisterende støtteordninger samt allokering af midler indenfor rammerne af Landdistriktsprogrammet ved den seneste miljøvurdering, forventes det ikke, at programændringen vil medføre en ændret kumulativ påvirkning af miljøet i samspil med andre planer eller programmer på nationalt plan.
- *Indvirkningens grænseoverskridende karakter:*
Forlængelsen af landdistriktsprogrammet forventes fortsat, alene at medføre lokal og regional indvirkning på miljøet. Tilføjelsen af et ekstra overgangsårs vil ikke medføre miljøpåvirkninger af grænseoverskridende karakter.
- *Faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker):*
I seneste miljøvurdering af det danske landdistriktsprogram konkluderede man, at programmet samlet set ville sikre en bedre varetagelse af hensynet til menneskers sundhed. Dette sker blandt andet ved at målrette en række tilskud til miljøteknologisk fornyelse af landbrugets driftsformer. De forventede indvirkninger heraf forventes dog i første række udelukkende at være lokale. Det er Landbrugsstyrelsens vurdering at forlængelsen af landdistriktsprogrammet, til og med 2021, fortsat vil bidrage til dette.

Således forventes programændringen ikke at medføre en ændret fare for menneskers sundhed eller miljøet på grund af ulykker eller lignende.

- *Indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (i det geografiske område og størrelsen af den befolkning, som kan blive berørt):*
Det nuværende Landdistriktsprogram for 2014-2020 dækker hele Danmarks areal. De eksisterende og planlagte tilskudsordninger i regi af Landdistriktsprogrammet omfatter landdistrikterne dvs. alle områder i Danmark udenfor de 13 største byområder. Hvor det er relevant, bliver der, under hensyntagen til indsatsernes karakter og omfang foretaget yderligere afgrænsninger for konkrete støtteordninger. Den planlagte ændring ændrer ikke på dette.
- *Værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt som følge af*
 - *Særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv*
 - *Overskridelsen af miljøkvalitetsnormer eller –grænseværdier*
 - *Intensiv arealudnyttelse*Den planlagte ændring vurderes ikke at påvirke værdien og sårbarheden af landdistrikterne som følge af særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv, eller ved at overskride miljøkvalitetsnormer eller grænseværdier, eller for intensiv arealudnyttelse.
- *Indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan:*
Programændringen, som vedrører tilføjelsen af overgangsåret 2021, forventes ikke at have indvirkning på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan. Dette skyldes igen, at der alene er tale om en videreførelse af allerede planlagte og eksisterende støtteordninger.